

Posudek diplomové práce
MARIE SZKANDEROVÉ
ROMEO E GIULIETTA PRIMA DI SHAKESPEARE,
Ústav románských studií FFUK

Autorka zvolila za téma své diplomové práce srovnání různých verzí příběhu o „Romeovi a Julii“. Práci napsala italsky.

V úvodní kapitole upozorňuje na skutečnost, že tento příběh má topický charakter a narativní vzorec tohoto typu lze najít ve všech vyprávěních o rozdělených milencích. Byl zásadně využit už v řeckém dobrodružném románě, a jak autorka dokládá, lze jej najít i v orientálních vyprávěních. Z řeckého dobrodružného románu těží i starofrancouzské varianty této látky: Floire et Blanceflor a – patrně parodický – Aucassin a Nicoletta.

Po tomto úvodu přistupuje k analýze základních italských novelistických textů, v nichž se nachází východisko Shakespearova zpracování.

První autor, který tento příběh – s dosud jinak pojmenovanými aktéry – vypráví, je Masuccio Salernitano. Autorka jej nejprve představuje a poté podává charakteristiku jeho Novellina (zapomíná jej však datovat). Opírá se přitom o značně rozsáhlou literaturu od Settembriniho k posledním editorům souboru. To je samo o sobě hodno pochvaly, a je třeba rovněž dodat, že puzzle, jenž je z těchto excerpt složen, má nespornou přesvědčivost a koherenci; trochu mi vadí pouze to, že autorka k tomu za sebe mnoho nedodává. Závěrem se konstatuje, že narativní schéma je u Masuccia již hotovo a bude měněno jen v detailech. Masucciovu výpravou techniku autorka charakterizuje jako holé zřetězení faktů.

Stejný analytický rastr diplomantka použila i u verze Luigiho da Porto. Tento příležitostný spisovatel zemřel vskutku v roce 1529, jak autorka uvádí; nemůže být tedy pravda, že „Da Porto pubblicò per la prima volta il suo racconto nel 1531, e poi, ancora, dopo aver apportato significative modifiche su suggerimento di Pietro Bembo, nel 1539“. Dvě redakce textu vskutku existují, obě však vyšly posmrtně; ediční historie tedy musela být složitější.

Hrdinové už mají u Da Porta slavná jména a vyprávění je rozpracováno do větší šíře. Děj je přeložen ze Sieny do Verony a z rodičů obou milenců se tu stávají reprezentanti sváru mezi guelfy a ghibelliny (autorka původně zamýšlela této historické motivaci tragédie věnovat zvláštní kapitolu, což nebyl špatný nápad). Mapují se tu především motivické posuny,

mnohem méně se však dozvídáme o posunech v narativní technice: upozorňuje se na jistou teatralizaci výjevů.

Malý dodatek: Není pochyb, že Da Porto využil Masacciovo schéma. Překvapuje mě ovšem, že se autorka v tomto případě nedopídila osobní motivace této volby, byť zmiňuje, že adresátkou novely byla Lucina Savorgnan. Patnáctiletou Lucinu z rodu Savorgnan del Monte poznal šestidvacetiletý Luigi Da Porto na maškarním plese, který se konal 26. 2. 1511 v Palazzo Savorgnan v Udine. Den nato, 27. února, došlo ke krvavému střetu mezi straníky Benátek, v jejichž čele stál Antonio Savorgnan z rodu Del Torre (Luigi da Porto byl jeho synovec), a procísařskou frakcí, již vedl Girolamo Savorgnan z druhé rodové větve Dal Monte. Mezi oběma rody se tak rozhořela nenávisť. Luigi Da Porto a Lucina si tajně slíbili manželství a prožívali svůj vztah na tomto pozadí. V roce 1517 se Benátky rozhodly zahladit konflikt sňatkem potomků obou rodů a Lucina Savorgnan Dal Monte si vzala Francesca Savorgnana Del Torre. Da Porto promítl tedy do Masucciova vyprávění svůj osobní příběh.

Třetím analyzovaným autorem je Matteo Bandello. I v tomto případě se začíná bio-bibliografickým medailonem a resumuje se spor o původnost či nepůvodnost Bandellovy verze, a i v tomto případě se autorka opírá o vyslovené názory literárních odborníků, aniž pociťuje potřebu se k nim vyslovovat. Někdy by to ale bylo namístě, a sama diplomantka si je vědoma, že občas jsou tyto názory v rozporu – Asor Rosa například oceňuje robustnost Bandellova vypravěčství „tra grande contesto di sfondi e le singole vicende“, zatímco Anna Zweifel Bandellovi tu příliš robustnosti nevidí a vytýká autorovi neblahé pedagogické a moralistické záměry.

Na závěr této kapitoly je pak zformulován elementární hodnotící soud: „Masuccio fu il primo che mise insieme tutte le caratteristiche del racconto di Romeo e Giulietta come lo conosciamo noi oggi, e Da Porto elaborò e arricchì la storia in modo tale che Bandello potesse rielaborarla nella sola forma, secondo il suo gusto e la sua sensibilità, ispirandosi in ciò non solo a Masuccio e Da Porto, ma anche a Boccaccio e a tante altre storie e novelle medievali e contemporanee“ (41). Tato konfrontace mohla být trochu rozvedena, neboť právě k tomuto cíli jednotlivé analýzy směřovaly.

V závěrečné kapitole se autorka pokusila zmapovat osud této látky v cizích literaturách, stále ještě před Shakespearem (Bandello > Boastuau > Brook), a připomněla další texty, jež lze dát s touto látkou do souvislosti (Sermini) nebo jež z ní těží (Lope de Vega). Zadáni po autorce nepožadovalo přehled děl, jež se příběhem inspirovaly, ale vzhledem k tomu, že se nakonec touto cestou vydala, nezbyvá než připomenout, že pokud jde o italský kontext, zasloužily by si zmínku ještě dva (nikoli novelistické) texty: poema

v oktávách Gherarda Boldieriho *L'infelice amore di due fedelissimi amanti Giulia e Romeo* a tragédie Adriana Luigiho Grotta, přenášející děj do římského starověku.

Závěrem:

Práce nepochybně splnila zadání a svědčí o dobré znalosti materiálu i sekundární literatury. Ocenit je třeba rovněž kvalitu italštiny, ve které byla napsána. Lze jí vytknout pouze určitou deskriptivnost a malou odvahu k samostatným analýzám. Přes tuto konstataci se kloním k hodnocení „výborně“.

7. 6. 2018

prof. PhDr. Jiří Pelán, Ph.D,
vedoucí práce